

Skrypt z języka niemieckiego dla słuchaczy ULO 2

Poniżej zostały przedstawione zagadnienia z programu nauczania języka niemieckiego dla słuchaczy Uzupełniającego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych obowiązujące w Zespole Szkół im. Andrzeja Średniawskiego w Myślenicach . Uporządkowany zbiór treści nauczania z ich opisem i przykładami powinien pomóc słuchaczom w przygotowywaniu się do aktywnego uczestnictwa w obowiązkowych konsultacjach oraz do egzaminów semestralnych.

Zagadnienie	Opis i przykłady
Tagesablauf	<p>To opis typowych czynności wykonywanych w ciągu dnia. Tworząc wypowiedź skupiamy się na przyporządkowaniu godzin do konkretnych czynności. Odpowiadamy na pytanie: Wie sieht dein Tag aus? (Jaki jest przebieg dnia?)</p> <p>7.00 – aufstehen (Ich stehe um 7 Uhr auf) 7.15 – frühstücken (dann frühstücke ich schnell ...) 7.30 – zur Arbeit fahren (ich fahre mit dem Auto zur Arbeit...) itd.</p> <p>8-15.00 – in der Arbeit sein 15.30 – zu Mittag essen 16.- 18.00 –Zeitungen lesen, fernsehen, Deutsch lernen, am Computer spielen 19.00 – Abendbrot essen 20.00 - spazieren gehen, 22.00 schlafen gehen</p> <p>Inne pytania: Was machst du täglich/ am Wochenende? Was hast du am Sonntag vor? (vorhaben - zamierzać- planować) Wann gehst du zu.... ? Um wie viel Uhr ? Wo treffen wir? Mit wem gehen Sie aus? (ausgehen-wychodzić) Przypominamy sobie o odmianie czasowników nieregularnych: 1/ wymieniające samogłoskę tematową (tylko w 2 i 3 osobie liczby pojedynczej) - e na i (helfen pomagać : du hilfst, er/ sie /es hilft) (także <i>nehmen, geben, essen, sprechen</i>)</p> <p>- e na ie (sehen patrzeć: du siehst, er/ sie /es sieht) (także <i>lesen, empfehlen</i>) - a na ä (fahren jechać : du fährst , er/sie/ es fährt) (także <i>laufen, gefallen, schlafen, tragen, waschen</i>)</p>

	<p>2/ zložone rozdzielnie przedrostek – przykład czasownika ab- abfahren, (Der Zug fährt um 7 Uhr ab. Pociąg odjeżdża o 7 godz.)</p> <p>an – anrufen (zatelefonować) (Ich rufe dich morgen ab. Zadzwońię do ciebie jutro.)</p> <p>auf- aufstehen (wstać) Peter, steh endlich auf! (Piotrze, wstań wreszcie !)</p> <p>aus- aussehen (wyglądać) ein- einkaufen (robić zakupy) vor- vorbereiten (przygotować) weg- wegnehmen (zabrać) zurück- zurückkommen (wrócić) fern- fernsehen (oglądać telewizję). <i>wymaganie egzaminacyjne stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, opisywanie, wyrażanie opinii, interpretowanie tekstów pisanych</i></p>
--	---

<p>Mahlzeiten</p>	<p>Posiłki: Frühstück (Brot, Brötchen, Cornflakes , Milch, Tee, Kaffee, Butter, Wurst) zu Mittag (Tomatensuppe, Brühle mit Nudeln, Kartoffeln, Salat, Fleisch) Abendbrot (Kakao, Orangensaft, Schinken, Käse, Mineralwasser)</p> <p>Was isst du zu Mittag / zu Abend? (Co jesz na obiad, na kolację?)</p> <p>In Polen isst man W Polsce jada się</p> <p>Gemüse (Tomate, Zwiebel, Paprika, Gurke, Blumenkohl...) Obst (Banane, Apfel, Birne, Traube, Pflaume...) Fleisch (Schweinfleisch, Rindfleisch, Hähnchen, Truthahn) Fische (Karpfen, Forelle, Lachs ...) Kräuter/Gewürze (przyprawy-zioła) (Pfeffer, Salz, Petersilie, Schnittlauch, Basilikum...)</p> <p>Kochst du gern? Was kannst du zum Essen allein vorbereiten?</p> <p>Kochrezept – przepis kulinarny</p>
-------------------	--

	<p>Tryb rozkazujący tworzmy go dla 2 os. L.p, (du) oraz I. m. (ihr) a także formy grzecznościowej (Sie). Przykłady: waschen - Wasche! Wascht! Waschen Sie, bitte! gehen - Geh! Geht! Gehen Sie, bitte! kommen Komm! Kommt! Kommen Sie, bitte! geben Gib! Gebt! Geben Sie, bitte! helfen Hilf! Helft! Helfen Sie, bitte! essen Iss! Esst! Essen Sie, bitte! vorbereiten – Bereite vor ! (Przygotuj!) anrufen - Rufe an ! (Zatelefonuj !) aufstehen - Steh auf ! (Wstań !) <i>wymaganie egzaminacyjne stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, wyrażanie opinii o nawykach żywieniowych, nazywanie produktów spożywczych</i></p>
--	---

<p>Im Restaurant</p>	<p>Zamawianie potraw: - Was nimmst du /was nehmen Sie? (co bierzesz?) - Was darf es sein? (co ma być?) - Was isst du/ was essen Sie? (co jesz?) - Was trinkst du/ was trinken Sie? (co pijesz?) - Was bestellst du / was bestellen Sie? (co zamawiasz?)</p> <p>Ich möchte, nehme, trinke..... Ich hätte gern Ich habe Lust auf ... Wie schmeckt ... ? jak smakuje ... ? Das ist gut, prima, ausgezeichnet (dobre, wyśmienite, doskonałe) zu salzig , zu scharf, zu fett (za słone, ostre, tłuste)</p> <p>Greifen Sie zu ! – Proszę się częstować! Sie sind mein Gast, ich bezahle. (Pan/pani jest moim gościem, ja płacę) Ich werde per bar /Kreditkarte bezahlen . (Płacę gotówką/ karta kredytową.) Wie ernährst du ? (Jak się odżywasz ?) gesund – ungesund, viel Obst, Gemüse, 5 mal-täglich,</p> <p>Was essen Jugendliche in Polen ? (Hamburger, Pizza, etwas Süßes, Pommes frites, Cola,)</p> <p>Man sollte nicht zu viel Fett essen , denn es ist schädlich.</p> <p><i>wymaganie egzaminacyjne stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, udzielanie rad i wskazówek, stosowanie jadłospisu</i></p>
----------------------	---

<p>Einkäufe</p>	<p>Robienie zakupów</p> <p>Wo kaufst du? im Laden, Supermarkt, Lebensmittelgeschäft, in der Boutique</p> <p>Warum? (welche Vorteile hast du ? – jakie korzyści) - großes Angebot an Waren (duża oferta towarów) - kann man Preise vergleichen (można porównać ceny) - kann man viele Produkte günstig kaufen (korzystnie) - Produkte sind frisch (produkty są świeże) - Laden ist nah.(sklep jest blisko / w pobliżu)</p> <p>Konstruowanie dialogów: zakupy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Entschuldigen Sie, ich suche / brauche... - Können Sie mir helfen? - Was suchen Sie ? - Was kostet....? - Ich möchte lieber (wolałbym ...) - Das gefällt mir (gut/ nicht). (to się mi [nie] podoba) - Welche Farbe/ Größe ? (Jaki kolor/ rozmiar?) - Wo kann man anprobieren? (gdzie można przymierzyć?) - Das passt dir gut (nicht). (to pasuje do ciebie [nie]) - Das ist zu teuer. (to jest za drogie) - Ich nehme das. (Biorę to.) - ist trendy, super, toll, praktisch. - Das ist gute Idee/ keine gute Idee. <p><i>wymaganie egzaminacyjne stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, udzielanie rad i wskazówek, wyrażanie opinii o produktach, uzasadnianie wyboru</i></p>
<p>Sport</p>	<p>Welche Sportarten treibst du? (jakie uprawiasz dyscypliny sportu?) <i>Schwimmen, Fußball, Volleyball, Boxen, Rad Fahren, Tennis, Ski Fahren, Laufen,</i></p> <p>Wie findest du (co sądzisz o.....) - Ist super, prima, fantastisch, langweilig, monoton, uninteressant, - Ich bin Volleyballfan (kibic (fan) piłki siatkowej)</p> <p>Treibst du Sport? (was?) Wo trainierst du ? (im Verein – w klubie, in der Schule) Wie oft? (2 –mal in der Woche, im Monat, nicht regelmäßig) Warum? (das macht mir Spaß, ich will fit bleiben)</p> <p>Stopniowanie przymiotnika/przysłówka</p> <p>Wyróżniamy 3 –stopnie: równy, wyższy, najwyższy (2 formy)</p>

	<p>w stopniu wyższym końcówka – er, (czasem przegłos) w stopniu najwyższym 1/ der, die ,das końcówka - ste 2/ am i końcówka - sten</p> <p>przykłady: attraktiv – attraktiver – am attraktivsten (der,die, das attraktivste) kalt – kälter – am kältesten (der, die, das kälteste)</p> <p><u>nieregularne stopniowanie</u> gut – besser – am besten gern – lieber – am liebsten viel – mehr – am meisten</p> <p>Jeżeli porównujemy w st. wyższym używamy słówka als Mein Bruder ist jünger als ich. (Mój brat jest młodszy niż ja)</p> <p>w stopniu najwyższym słówka von Barbie ist bekannteste von allen.</p> <p>Rzeczowniki odczasownikowe</p> <p>pochodzą od czasownika, mają zawsze rodzaj nijaki (das), piszemy je dużą literą</p> <p>schwimmen – das Schwimmen (pływać – pływanie) kochen – das Kochen (gotować – gotowanie) lesen – das Lesen (czytać – czytanie) spielen – das Spielen (grać – granie) essen – das Essen (jeść – jedzenie)</p> <p><i>wymaganie egzaminacyjne stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, wyrażanie opinii o sporcie , uzasadnianie wyboru</i></p>
--	---

<p>Perfekt (ogólnie)</p>	<p>Czas Perfekt to czas złożony. Używamy go w języku mówionym, pytaniach, odpowiedziach, dialogach dla określenia czynności najogólniej mówiąc zakończonych w przeszłości . Składa się z dwóch elementów:</p> <p>Perfekt = sein/haben + Partizip II</p> <p>czyli odmienianego w czasie teraźniejszym słówka posiłkowego sein lub haben (kiedy je stosujemy, o tym poniżej) oraz nieodmiennej formy Partizip II (imiesłów bierny czasu przeszłego), który zawsze będzie na końcu zdania. Jeśli oba elementy wystąpią w zdaniu wówczas będziemy wiedzieli, że mamy do czynienia z czasem Perfekt i będziemy je tłumaczyć na j.polski w formie czasu przeszłego.</p>
------------------------------	---

	<p>Przykład: Ich gehe ins Kino (czas terażniejszy : Idę do kina) Ich bin ins Kino gegangen. (Czas Perfekt : Poszedłem do kina.)</p> <p>W pierwszym zdaniu w czasie terażniejszym forma czasownika gehe pochodzi od bezokolicznika gehen (iść), natomiast w zdaniu w czasie przeszłym odmieniliśmy słówko sein które dla formy ich (ja) brzmi bin oraz od bezokolicznika gehen utworzyliśmy Partizip II - gegangen. Te dwa wyrazy (Ich) bin gegangen przetłumaczymy na j.polski – (Ja) poszedłem .</p> <p>Podobnie Ich habe gegessen – (Ja) zjadłem (gegessen pochodzi od słówka essen (jeść).</p> <p>Jeżeli wskażemy inne osoby np. Du bist gegangen – (Ty) poszedłeś) Er ist gegangen – On poszedł Wir sind gegangen. My poszliśmy. itd. zauważamy, że odmienia się tylko forma sein przy zaimkach osobowych (du- bist, er,- ist, wir- sind) a sam Partizip II jest nieodmienny i występuje na końcu zdania.</p> <p><i>wymaganie egzaminacyjne stosowanie konstrukcji Perfekt w tworzeniu wypowiedzi ustnej i pisemnej, relacjonowaniu wydarzeń</i></p>
--	---

<p>Perfekt Partizip II</p>	<p>Sposoby tworzenia Partizip II :</p> <p>1/ czasowniki mocne : uczymy się tych form z tzw. listy czasowników mocnych i nieregularnych (dostępne w każdej książce lub słowniku) do tematu bezokolicznika dodajemy przedrostek ge- oraz końcówkę -en (możliwa wymiana samogłoski tematowej)</p> <table border="0"> <thead> <tr> <th><i>bezokolicznik</i></th> <th><i>Partizip II</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>lesen</td> <td>ge - les - en</td> </tr> <tr> <td>schreiben</td> <td>ge – schrieb – en (wymiana ei na ie)</td> </tr> <tr> <td>sprechen</td> <td>ge – sprach – en (wymiana e na o)</td> </tr> </tbody> </table> <p>2/ jeżeli w wykazie nie występuje dany czasownik , to przynależy do innej grupy czyli tzw. czasowników słabych i wówczas Partizip II tworzymy : do tematu bezokolicznika dodajemy przedrostek ge- oraz końcówkę -t</p> <table border="0"> <thead> <tr> <th><i>bezokolicznik</i></th> <th><i>Partizip II</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>lernen</td> <td>ge - lern – t</td> </tr> <tr> <td>kaufen</td> <td>ge – kauf – t</td> </tr> </tbody> </table>	<i>bezokolicznik</i>	<i>Partizip II</i>	lesen	ge - les - en	schreiben	ge – schrieb – en (wymiana ei na ie)	sprechen	ge – sprach – en (wymiana e na o)	<i>bezokolicznik</i>	<i>Partizip II</i>	lernen	ge - lern – t	kaufen	ge – kauf – t
<i>bezokolicznik</i>	<i>Partizip II</i>														
lesen	ge - les - en														
schreiben	ge – schrieb – en (wymiana ei na ie)														
sprechen	ge – sprach – en (wymiana e na o)														
<i>bezokolicznik</i>	<i>Partizip II</i>														
lernen	ge - lern – t														
kaufen	ge – kauf – t														

Reisen	<p>Verkehrsmittel –środek transportu</p> <p>Womit reist du ? czym podróżujesz? mit dem Auto, Zug, Bus, Flugzeug, Taxi, mit der U- Bahn, S-Bahn</p> <p>Warum? ... ist schnell, praktisch, bequem, billig, teuer, gefährlich</p> <p>Um wie viel Uhr fährt der Zug nach Krakau ab? (O której godz. odjeżdża pociąg do Krakowa?)</p> <p>Wie lange dauert die Reise/ das Fahrt? (Jak długo trwa podróż?)</p> <p>Muss man umsteigen ? (Czy musi się przesiadać)</p> <p>Was kostet die Fahrkarte (Flugkarte)?(bilet/ b.lotniczy)</p> <p>Ermäßigung - zniżka (ulga)</p> <p>Gibt es Ermäßigungen für Studenten/ Kinder? (czy są zniżki dla studentów/dzieci?)</p> <p>Was beinhaltet der Preis? (co zawiera się w cenie?)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Unterbringung (zakwaterowanie) - Vollpension (pełne wyżywienie) Halbpension (1/2 wyżyw.) - Freizeitprogram (rozrywka) - Ausflug nach (przelot do ...) - An- und Rückreise (przejazd tam i z powrotem) - Reiseleitung (opieka w czasie podróży) - ohne/mit Versicherung – (zawiera/ nie zawiera ubezpieczenia) - zusätzlich bezahlen (płacić dodatkowo) <p>Dieses Angebot gilt für den Sommer. (oferta ważna latem)</p> <p>Hast du Lust mit mir die Reise nach Wien machen? (Czy masz ochotę na wycieczkę ze mną do Wiednia?)</p> <p><i>wymaganie egzaminacyjne stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, uzyskiwanie informacji, udzielanie rad i wskazówek, wyrażanie opinii ośrodkach lokomocji</i></p>
--------	---

Poniżej wykaz ważniejszych form Partizip II

<i>Infinitiv bezokolicznik</i>	<i>3 os. L.poj.</i>	<i>Partizip II</i>	<i>tłumaczenie</i>
backen	bäckt/backt	gebacken	piec
beginnen	beginnt	begonnen	zaczynać
bitten	bittet	gebeten	prosić
bleiben	bleibt	geblieben	pozostać
bringen	bringt	gebracht	przynieść
denken	denkt	gedacht	myśleć
einladen	lädt ein	eingeladen	zapraszać
essen	isst	gegessen	jeść
empfehlen	empfiehlt	empfohlen	polecać
fahren	fährt	gefahren	jechać
fallen	fällt	gefallen	upaść
fangen	fängt	gefangen	łapać
finden	findet	gefunden	znaleźć
fliegen	fliegt	geflogen	lecieć, latać
geben	gibt	gegeben	dawać
gefallen	gefällt	gefallen	podobać się
gehen	geht	gegangen	iść, chodzić
gewinnen	gewinnt	gewonnen	wygrać
haben	hat	gehabt	mieć
halten	hält	gehalten	trzymać
helfen	hilft	geholfen	pomagać
kommen	kommt	gekommen	przyjść
laufen	läuft	gelaufen	biegać
lesen	liest	gelesen	czytać
nehmen	nimmt	genommen	wziąć
schlafen	schläft	geschlafen	spać
schreiben	schreibt	geschrieben	pisać
schwimmen	schwimmt	geschwommen	pływać
sehen	sieht	gesehen	widzieć
sein	ist	gewesen	być
singen	singt	gesungen	śpiewać
sprechen	spricht	gesprochen	mówić
stehen	steht	gestanden	stać
stehlen	stiehlt	gestohlen	kraść
sterben	stirbt	gestorben	umierać
treffen	trifft	getroffen	spotykać
treiben	treibt	getrieben	pędzić, uprawiać
trinken	trinkt	getrunken	pić
tun	tut	getan	czynić, robić
vergessen	vergisst	vergessen	zapominać
verlieren	verliert	verloren	zgubić
waschen	wäscht	gewaschen	prać, myć
werden	wird	geworden	stać się, zostać
wissen	weiß	gewusst	wiedzieć